

REGERINGSRÄTTENS DOM

Mål nr
7020-06

meddelad i Stockholm den 10 november 2008

KLAGANDE

Socialnämnden i Huddinge kommun
141 85 Huddinge

MOTPART

P

Ombud: Karin Lindgren
Lilla Björkvägen 4
141 44 Huddinge

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrättens i Stockholm dom den 19 oktober 2006 i mål nr 1051-05
(bilaga)

SAKEN

Tillhörighet till personkrets enligt lagen om stöd och service till vissa
funktionshindrade

YRKANDE M.M.

Socialnämnden i Huddinge kommun yrkar att Regeringsrätten upphäver
underinstansernas domar och fastställer nämndens beslut. Till stöd för sin
talan åberopar nämnden vad som tidigare anförts i länsrätten och
kammarrätten.

Dok.Id 61652

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 5

Expeditionstid
09:00-12:00
13:00-15:00

Telefon
08-561 676 00
Telefax
08-561 678 20

SKÄLEN FÖR REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Regeringsrätten finner skäl att meddela prövningstillstånd och tar upp målet till omedelbart avgörande.

Regeringsrätten gör samma bedömning som länsrätten och kammarrätten.

REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Regeringsrätten meddelar prövningstillstånd.

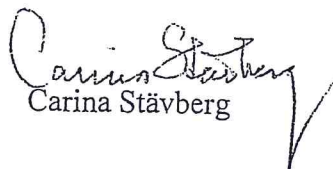
Regeringsrätten avslår överklagandet.

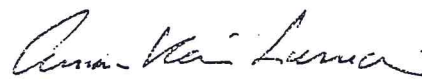
Sten Heckscher

Eskil Nord

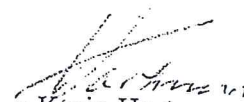
Carina Stävberg

Anna-Karin Lundin

Kristina Ståhl

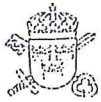
Karin Hartmann

Föredragande regeringsrätts-
sekreterare

Regeringsråden Lundin och Ståhl har inte deltagit vid avgörande av frågan om prövningstillstånd.

Avdelning I

Föredraget 2008-10-29

KLAGANDE

Socialnämnden i Huddinge kommun
141 85 Huddinge

MOTPART

P

Ombud: Karin Lindgren

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Länsrättens i Stockholms län dom den 19 januari 2005 i mål nr 26060-04,
se bilaga

SAKEN

Insatser för särskilt stöd och särskild service enligt lagen (1993:387) om
stöd och service till vissa funktionshindrade - LSS

Socialnämnden i Huddinge kommun (socialnämnden) yrkar att
kammarrätten, med undanröjande av länsrättens dom, fastställer
socialnämndens beslut. Till stöd för talan anför socialnämnden bl.a.
följande. Huvudfrågan är om personer med Alzheimers sjukdom skall
omfattas av personkretsen i 1 kap. 2 § LSS. Förarbetena till lagen
undantar uttryckligen personer med demens från lagens tillämpning. P
behov av insatser tillgodoses väl inom ramen för
socialtjänstlagen (2001:453) och han har de insatser som han begärt.

P bestrider bifall till överklagandet. Till stöd härför
anför han bl.a. följande. Han har ett betydande begåvningsmässigt
funktionshinder förorsakat av kroppslig sjukdom. Funktionshindret
innebär betydande svårigheter i den dagliga livsföringen. Han tillhör
personkretsen i LSS. Han ger in journalblad från Huddinge
Universitetssjukhus av den 17 december 2003.

Socialstyrelsen har – efter att ha inhämtat yttrande från överläkaren vid Universitetssjukhuset i Linköping professor Jan Marcusson - i yttrande avstyrkt bifall till överklagandet.

Vad socialnämnden anfört och vad som i övrigt framkommit i målet föranleder inte kammarrätten att göra en annan bedömning än länsrätten gjort.

Kammarrätten avslår överklagandet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR (formulär 1) se bilaga.

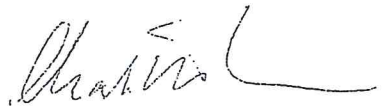
Sten Wahlqvist

lagman

Janet Svensson

kammarrättsråd

Charlotte Dahlman

kammarrättsråd

referent

LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN

DOM
2005-01-19
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
26060-04
Rotel 661

KLAGANDE
P

Ombud:
Karin Lindgren

MOTPART
Socialnämnden i Huddinge kommun
Sjödalsvägen 29
141 85 HUDDINGE

ÖVERKLAGAT BESLUT
Socialnämndens i Huddinge kommun beslut den 23 november 2004

SAKEN
Insatser för särskilt stöd och särskild service enligt lagen (1993:387) om
stöd och service till vissa funktionshindrade – LSS

BAKGRUND, YRKANDEN M.M.

Socialnämnden i Huddinge kommun (nämnden) avslog genom beslut den
23 november 2004 en ansökan av P om personlig assistans
enligt 9 § 2 LSS samt daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS med hänvisning till
att P inte bedöms omfattas av någon av personkretsarna enligt
1 § 1–3 LSS.

P har överklagat beslutet och yrkat att länsrätten konstaterar
att han tillhör personkrets 2 LSS och att han har rätt till de begärda insatserna.
Han har även yrkat att länsrätten beslutar att insatsen daglig verksamhet skall
verkställas i en verksamhet som är lämplig och anpassad för målgruppen yngre
personer med demens och att länsrätten håller muntlig förhandling. Till stöd för
sin talan har han anfört bl.a. följande. Av propositionen till LSS (1992/93:159

Dok.Id 7409

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 17106	Krukmakargatan 19	08-720 90 00	08-720 93 00	måndag – fredag
104 62 Stockholm		E-post: lansrattenistockholm@dom.se		09:00 - 12:00
				12:00 - 15:00

s. 167) framgår det vad gäller personkrets 2 att det är fråga om personer som efter utvecklingsåren fått en hjärnskada och till följd härav fått ett betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder. Det framgår vidare att personkrets 2 bygger på medicinska diagnoser. För att fastställa tillhörighet till personkrets 2 behövs alltså inte särskilt fastställas att funktionshindren är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen. I Kammarrätten i Stockholms dom den 11 februari 2004, mål nr 6164-2002, klarläggs det att Alzheimers sjukdom är en hjärnskada till följd av kroppslig sjukdom och därmed ett funktionshinder som ingår i personkrets 2 LSS. – Han utreddes första gången på Huddinge sjukhus maj/juni 2002 och fick den 1 september 2002 diagnosen demens av blandtyp; Alzheimers sjukdom i kombination med vaskulära skador. Förnyad demensutredning genomfördes i december 2003. Han har sjukersättning utan tidsgräns från och med augusti 2004. – Han har ingen fysisk nedsättning men kan bara röra sig obehindrat utomhus om han har personligt och nära stöd. Tennisspel, promenader och andra aktiviteter förutsätter att det finns en person vid hans sida. För att klara kommunikationen är det också nödvändigt att personen lär känna honom väl. Han blir orolig, deprimerad och ledsen om han är ensam hemma för länge. Han behöver påminnas om att klä sig och han behöver hjälp med att välja kläder. Han kan inte planera och tillaga måltider. – Han är sambo och inte gift.

Nämnden har bestridit bifall till överklagandet och anfört bl.a. följande. Åberopade kammarrättsdom kan enligt kommunens mening inte ses som prejudicerande och avgörande för länsrättens bedömning i det aktuella målet då sådan verkan endast tillkommer avgöranden från Regeringsrätten. – En avgörande fråga i målet gäller tolkningen och tillämpningen av 1 § LSS, närmare bestämt den definition av personkretsen som framgår av 2 punkten nämnda bestämmelse. I specialmotiveringen till ifrågavarande bestämmelse (prop. 1991/93:159 s. 168) framgår med tydlighet att lagstiftaren avsåg att exkludera sådan sjukdom som Per-Olof Kristenson har (demens) från tillhörighet till personkrets som äger rätt till daglig verksamhet enligt lagen. Anledningen till

avgränsningen var bl.a. den då gällande synen och kunskapen om demens som sjukdom. Ytterligare en anledning var statsfinansiella skäl. Avgränsningen var avgörande också för den s.k. finansieringsprincipens tillämpning vid kommunaliseringen av omsorgerna och LSS införande samt de därmed förbundna förhandlingarna om principens tillämpning mellan staten och Svenska Kommunförbundet. – Förarbetena ger alltså uttryck för uppfattningen att demens mot denna bakgrund inte uppfattades som ett begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd att kroppslig sjukdom. Avgränsningen grundades alltså på en allmän syn i fråga om demens samt den medicinska kunskapen vid denna tidpunkt. I sammanhanget önskar kommunen framhålla att lagrådet vid sin granskning inte gjort några invändningar mot ifrågavarande bestämmelse och ifrågavarande avgränsning som följer av förarbetena. Att den medicinska kunskapen numera utvecklats och att synen på demens samtidigt ändrats över tid kan enligt kommunens mening inte läggas till grund för en utvidgning av lagens personkrets. – Enligt svensk rättstradition har förarbetena givits stor betydelse vid tolkningen av olika begrepp eller definitioner som används i lag. Kommunens uppfattning är att det i aktuell bestämmelse angivna begreppet ”kroppslig sjukdom” rimligen inte kan ges en tolkning utifrån numera utvecklad kunskap om och syn på demens som inte var etablerad i samband med lagens tillkomst. Begreppet bör ses som ett i lag angivet begrepp som tydligt avgränsats på sätt som exkluderar demens. Någon felaktighet kan därför inte sägas ha funnits när man i samband med bestämmelsens tillkomst valde att se demenssjukdom såsom jämförbar med psykiska sjukdomar vid just tillämpningen av LSS. En utvidgning av personkretsen i 1 § 2 LSS och rätten till daglig verksamhet borde därför kräva en direkt ändring av lagens lydelse.

Länsrätten har i beslut den 12 januari 2005 avslagit nämndens yrkande om att inhämta yttrande från Sveriges Kommuner och Landsting.

UTREDNINGEN I MÅLET

I nämndens utredning återfinns bl.a. följande uppgifter. P är gift och bor i en tvåplansvilla. P lider av Alzheimers sjukdom vilket styrks av läkarintyg. Sjukdomen debuterade år 1999. Vid utredning våren 2003 kunde man se på skullröntgen att små tysta blodproppar har passerat. P remitterades till neurorehabiliteringen för hjälp med minnes- träning, dock utan framgång. P har försämrats avseende närminne, språkliga symtom och orienteringsförmåga. Han är rädd för att gå ut ensam då han har råkat ut för situationer då han inte hittat målet för sin resa. Samtidigt har han haft svårigheter att kommunicera med omgivningen. P har svårt med initiativförmågan och kan bli stillasittande. Han kan ta sig mat ur kylskåpet men han klarar inte att värma mat i mikrovågsugnen längre. Han har koncentrationssvårigheter och behöver hjälp med att strukturera tillvaron. P klarar sin personliga hygien och påklädning helt själv men han behöver påminnas för att komma igång. Han har ingen fysisk nedsättning och rör sig helt obehindrat inomhus och utomhus. Tennis spelar han regelbundet och han går långa skogspromenader.

I läkarintyg daterat den 27 september 2004 av professor Lars-Olof Wahlund vid Geriatriska mottagningen, Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge, anges följande. P har ett bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter en hjärnskada förvärvad i vuxen ålder på grund av kroppslig sjukdom. Funktionshindret förorsakar betydande svårigheter i dagliga livet. P lider av Alzheimers sjukdom och tillhör därmed personkrets 2 i LSS.

I läkarintyg daterat den 1 december 2004 av professor Lars-Olof Wahlund framgår följande. Han har känt denna patient sedan ett drygt år tillbaka. P är utredd på minnesenheten, Geriatriska kliniken, Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge och har fått diagnosen Alzheimerdemens med

tidig debut. Vid första besöket uppvisade P klara demenssymtom och neuropsykologiskt bedömdes han ha en demenssjukdom som var långt gånget, detta var för ett år sedan i november 2003. Under det år som gått har P försämrats och när han senast träffade P i slutet av september presterade han endast 15 av 30 på MiniMental-Testet. Enligt hans bedömning uppfyller P på alla sätt kriterierna för personkrets 2 i LSS. P demenshandikapp är uttalat. P har mycket stora svårigheter att klara sig själv ensam på dagarna, kan inte läsa och förstår inte vad han ser på TV. Kan inte laga mat och klarar inte att äta själv. Letar till och med efter rummen i sitt eget hem, vilket talar för en grav orienteringsoförmåga. Dessutom har P språkliga förmåga kraftigt försämrats och han kan heller inte längre använda vare sig telefon eller mobiltelefon.

Legitimerade psykologen Birgitta Ausén vid Geriatriska kliniken minnesmottagning, Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge har i intyg den 9 december 2003 bl.a. anfört att P vid läkarundersökning i september 2004 fick 15 av 30 möjliga poäng på MiniMentalTest vilket betyder att han har ett omfattande begåvningsmässigt funktionshinder.

DOMSKÄL

Enligt 1 § LSS innehåller lagen bestämmelser om insatser för särskilt stöd och särskild service åt personer

1. med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd,
2. med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder, efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom eller
3. med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande. Om de är stora och orsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

I förarbetena till LSS (prop. 1992/93:159, s 166 ff) anges bl.a. följande beträffande 1 § 2 LSS. Utlösande faktorer för sådant funktionshinder som avses i andra punkten skall vara sjukdomar av kroppslig art – tumörer, hjärnblödningar,

inflammationer osv. – eller skador som har föranletts av yttre våld, t.ex. trafikskador. Däremot avses inte personer med olika psykiska sjukdomstillstånd, som också kan medföra begåvningshandikapp, t.ex. demenser, och inte heller personer med sjukdomar som är en följd av missbruk av beroendeframkallande medel. Dessa personer kan endast omfattas av lagen om de uppfyller kriterierna i tredje punkten.

Länsrättens bedömning

Länsrätten finner det obehövt att hålla muntlig förhandling i målet.

Frågan i målet är om P kan anses tillhöra den personkrets som anges i 1 § 2 LSS.

En lagregels innebörd skall i första hand bestämmas med utgångspunkt i lagtexten. Om denna är otydlig kan bl.a. uttalanden i lagens förarbeten vara ett hjälpmedel vid tolkningen av lagen. Däremot kan ett sådant uttalande inte tas till intäkt för en tolkning som står i strid med lagtextens ordalydelse.

Den medicinska utredningen i målet får anses visa att P ådragit sig en hjärnskada till följd av kroppslig sjukdom och att han på grund härav har ett betydande och bestående funktionshinder. P uppfyller därmed de i lagen uppställda kriterierna för tillhörighet till personkrets 2 enligt 1 § LSS. Vad nämnden anfört ger inte anledning till annan bedömning. (Jfr Kammarrätten i Stockholms dom den 11 februari 2004, mål nr 6164-2002.)

Nämnden har avslagit P ansökan på den grunden att han inte tillhör personkretsen i 1 § LSS och således inte prövat om han i övrigt uppfyller förutsättningarna för de begärda insatserna. Det åligger i första hand nämnden, och inte länsrätten, att pröva om dessa förutsättningar är uppfyllda. Länsrätten kan alltså inte ta ställning till om, och eventuellt i vilken omfattning, P

har rätt till de begärda insatserna. Följaktligen kan länsrätten inte heller ta ställning till utformningen av insatsen daglig verksamhet. Överklagandet skall därför bifallas på så sätt att P förklaras tillhöra den personkrets som avses i 1 § 2 LSS.

DOMSLUT

Länsrätten avslår yrkandet om muntlig förhandling.

Med ändring av Socialnämnden i Huddinge kommuns beslut bifaller länsrätten överklagandet på så sätt att P förklaras tillhöra den personkrets som avses i 1 § 2 LSS.

Målet återförvisas till socialnämnden för handläggning i enlighet med domskälen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (Dv 3109/1a).

Erik Sjöstedt

MC